

2021

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 26 sierpnia 2004 r.

w sprawie zawierania przez fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne

Na podstawie art. 94 ust. 7 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki zawierania przez fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne;
- 2) sposób zarządzania ryzykiem inwestycyjnym związanym z instrumentami pochodnymi;
- 3) warunki, jakie powinny spełniać niewystandaryzowane instrumenty pochodne oraz podmioty będące stroną umowy z funduszem;
- 4) warunki i zasady zajmowania przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych;
- 5) sposób ustalenia oraz maksymalną wartość ryzyka kontrahenta wynikającą z transakcji niewystandaryzowanymi instrumentami pochodnymi;
- 6) sposób wyznaczenia maksymalnego zaangażowania funduszu w instrumenty pochodne;
- 7) rodzaje ryzyk związanych z instrumentami pochodnymi, w tym niewystandaryzowanymi instrumentami pochodnymi, podlegające pomiarowi;
- 8) warunki, jakie muszą spełniać uznane indeksy.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych;
- 2) funduszu — rozumie się przez to fundusz inwestycyjny otwarty;
- 3) banku krajowym — rozumie się przez to bank, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.²⁾).

§ 3. Fundusz może zawierać transakcje, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, pod warunkiem że utrzymuje część aktywów na poziomie zapewniającym realizację tych transakcji. Aktywa te obejmują w szczególności:

1) papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe — w przypadku gdy fundusz jest zobowiązany do fizycznej dostawy tych papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub innych praw majątkowych;

- 2) środki pieniężne, płynne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, państwo członkowskie lub państwo należące do OECD — w przypadku gdy uregulowanie zobowiązań z tytułu rozliczeń następuje w środkach pieniężnych.

§ 4. Fundusz może zawierać umowy, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, pod warunkiem że:

- 1) stroną transakcji jest podmiot z siedzibą w Rzeczypospolitej Polskiej, państwie członkowskim lub państwie należącym do OECD innym niż państwo członkowskie, podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym w tym państwie, lub podmiot z siedzibą w państwie innym niż państwo członkowskie, podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym w tym państwie w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie wspólnotowym oraz wskazany w statucie funduszu;
- 2) instrumenty te podlegają codziennie możliwej do zweryfikowania wycenie według wartości godziwej;
- 3) instrumenty te mogą zostać w dowolnym czasie przez fundusz sprzedane lub pozycja w nich zajęta może być w dowolnym czasie zlikwidowana lub zamknięta przez transakcję równoważącą;
- 4) bazę dla tych instrumentów stanowią:
 - a) indeksy giełdowe,
 - b) dłużne papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego,
 - c) kursy walut — w związku z dokonywaniem lokat na zagranicznych rynkach regulowanych lub zorganizowanych,
 - d) stopy procentowe — w związku z dokonywaniem lokat w depozyty, dłużne papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i w związku z aktywami utrzymywanymi na zaspokojenie bieżących zobowiązań funduszu.

§ 5. 1. Jeżeli fundusz zawiera transakcje, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej — instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 134, poz. 1427).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276 oraz z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808.

pochodne, jest on zobowiązany do ustalenia wartości ryzyka kontrahenta.

2. Wartość ryzyka kontrahenta stanowi wartość ustalonego przez fundusz niezrealizowanego zysku na transakcjach, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne.

3. Dla potrzeb wyznaczania wartości ryzyka kontrahenta, przy ustalaniu niezrealizowanego zysku, o którym mowa w ust. 2, nie uwzględnia się opłat bądź świadczeń ponoszonych przez fundusz przy zawarciu transakcji, w szczególności wartości zapłaconej premii przy zakupie opcji.

4. Jeżeli fundusz posiada otwarte pozycje w instrumentach pochodnych z tytułu kilku transakcji z tym samym podmiotem, wartość ryzyka kontrahenta może być wyznaczana jako różnica niezrealizowanych zysków i strat na wszystkich takich transakcjach, o ile:

- 1) transakcje te zostały zawarte na podstawie umowy ramowej, spełniającej kryteria wskazane w art. 85 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. — Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.³⁾);
- 2) umowa ramowa przewiduje, że w przypadku jej rozwiązania zostanie wypłacona tylko jedna kwota stanowiąca saldo wartości rynkowych wszystkich tych transakcji, niezależnie od tego, czy wynikające z nich zobowiązania są już wymagalne;
- 3) niewypłacalność jednej ze stron umowy ramowej powoduje lub może powodować rozwiązanie tej umowy;
- 4) warunki, o których mowa w pkt 1—3, nie naruszają przepisów prawa właściwego dla każdej ze stron umowy ramowej.

§ 6. 1. Wartość ryzyka kontrahenta w transakcji niewystandaryzowanymi instrumentami pochodnymi nie może przekroczyć 5 % wartości aktywów funduszu, a jeżeli stroną transakcji jest instytucja kredytowa, bank krajowy lub bank zagraniczny — 10 % wartości aktywów funduszu.

2. Wartość ryzyka kontrahenta może podlegać redukcji o wielkość odpowiadającą wartości ryzyka kontrahenta w danej transakcji, o ile zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) kontrahent ustanowi na rzecz funduszu, w związku z tą transakcją, zabezpieczenie w środkach pieniężnych, zbywalnych papierach wartościowych lub instrumentach rynku pieniężnego;
- 2) suma wartości rynkowej zbywalnych papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego i wartości środków pieniężnych przyjętych przez fundusz jako zabezpieczenie ustalana będzie codziennie i stanowić będzie co najmniej równowartość wartości ryzyka kontrahenta w tej transakcji.

3. Papier wartościowy lub instrument rynku pieniężnego, stanowiący zabezpieczenie, powinien spełniać łącznie następujące warunki:

- 1) jego emitentem jest Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, państwo członkowskie lub państwo należące do OECD;
- 2) istnieją podaż i popyt umożliwiające jego nabywanie i zbywanie w sposób ciągły;
- 3) jest zapisany na rachunku prowadzonym przez podmiot:
 - a) nienależący do grupy kapitałowej kontrahenta albo
 - b) należący do grupy kapitałowej kontrahenta, pod warunkiem że zabezpieczenia przed skutkami niewypłacalności tego podmiotu kształtują ryzyko posiadacza tego papieru wartościowego lub instrumentu rynku pieniężnego na takim samym poziomie jak w przypadku, gdyby papier wartościowy lub instrument rynku pieniężnego był zapisany na rachunku podmiotu, o którym mowa w lit. a.

§ 7. Fundusz jest obowiązany ustalać w każdym dniu wyceny aktywów funduszu wartość pozycji w instrumencie pochodnym w ten sposób, że od wartości zajętych pozycji długich odejmuje wartość zajmowanych pozycji krótkich w danym instrumencie pochodnym.

§ 8. 1. Suma wartości ryzyka kontrahenta wynikającego z zawartych umów, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne, oraz wartości bezwzględnych pozycji wyznaczonych, w sposób określony w § 7, na każdym z instrumentów pochodnych nie może przekroczyć wartości aktywów netto funduszu.

2. Suma wartości lokat funduszu, o których mowa w art. 93, art. 97 i art. 101 ustawy, oraz wartości ustalonej zgodnie z ust. 1, nie może przekroczyć 200 % wartości aktywów netto funduszu.

3. Suma wartości zaciągniętych przez fundusz pożyczek i kredytów, o których mowa w art. 108 ustawy, oraz wartości ustalonej zgodnie z ust. 2, nie może przekroczyć 210 % wartości aktywów netto funduszu.

§ 9. Przy stosowaniu limitów inwestycyjnych, o których mowa w art. 96—100 ustawy, fundusz obowiązany jest uwzględniać wartość papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego stanowiących bazę instrumentów pochodnych w ten sposób, że:

- 1) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania do sprzedaży papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego w wysokości odpowiadającej wartości świadczenia w tej umowie sprzedaży — od wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy odjąć wartość papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego tego emitenta stanowiących bazę instrumentu pochodnego;

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 217, poz. 2125 oraz z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i 871, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808.

2) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania do zakupu papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego w wysokości odpowiadającej wartości świadczenia w tej umowie sprzedaży — do wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy dodać wartość papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego tego emitenta stanowiących bazę instrumentu pochodnego.

§ 10. Jeżeli zawierane przez fundusz umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, mają na celu ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego z papierami wartościowymi, instrumentami rynku pieniężnego lub innymi prawami majątkowymi, które fundusz zamierza nabyć w przyszłości, fundusz może zajmując pozycję w tych instrumentach pochodnych skutkującą powstaniem ze strony funduszu zobowiązania bądź uprawnienia do zakupu papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub innych praw majątkowych albo do spełnienia świadczenia pieniężnego w wysokości odpowiadającej wartości świadczenia w tej umowie sprzedaży lub stosować szczególną strategię inwestycyjną z wykorzystaniem instrumentów pochodnych, której skutkiem miałyby być efekt analogiczny do zajęcia takiej pozycji, o ile zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) planowana transakcja nabycia papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub innych praw majątkowych jest wysoce prawdopodobna;
- 2) zajęcie takiej pozycji lub zastosowanie takiej szczególnej strategii jest uzasadnione prognozami odnośnie do wysokości kursów, cen lub wartości papierów wartościowych, instrumentów rynku pieniężnego lub innych praw majątkowych.

§ 11. 1. Fundusz zawierający transakcje, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, obowiązany jest dokonywać pomiaru ryzyk związanych z takimi instrumentami, a w szczególności:

- 1) ryzyka rynkowego związanego z niekorzystnymi zmianami poziomu lub zmienności kursów, cen lub wartości składników stanowiących bazę instrumentów pochodnych;
- 2) ryzyka niedopasowania wyceny instrumentu pochodnego do wyceny instrumentu bazowego;
- 3) ryzyka rozliczenia transakcji;
- 4) ryzyka płynności instrumentów pochodnych;
- 5) ryzyka operacyjnego związanego z zawodnością systemów informatycznych i wewnętrznych systemów kontrolnych.

2. Sposób wykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1, określają procedury, o których mowa w art. 95 ustawy.

§ 12. Za uznane indeksy uważa się indeksy wymienione w załączniku do rozporządzenia oraz indeksy spełniające łącznie następujące warunki:

- 1) skład indeksu spełnia odpowiednio zasady rozproszenia ryzyka inwestycyjnego, o których mowa w art. 96—100 ustawy;
- 2) indeks stanowi miarodajny wskaźnik charakteryzujący rynek, do którego się odnosi;
- 3) wartość i skład indeksu są podawane do publicznej wiadomości;
- 4) indeks został ustalony przez wyspecjalizowany w ustalaniu indeksów podmiot organizujący, prowadzący lub analizujący obrót papierami wartościowymi, nienależący do grupy kapitałowej towarzystwa funduszy inwestycyjnych.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Finansów: w z. *E. Suchocka-Roguska*

Załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2004 r. (poz. 2021)

WYKAZ UZNANYCH INDEKSÓW:

- 1) All Ords — w Związku Australijskim;
- 2) ATX — w Republice Austrii;
- 3) BEL20 — w Królestwie Belgii;
- 4) CAC40 — w Republice Francuskiej;
- 5) DAX — w Republice Federalnej Niemiec;
- 6) DJ Euro STOXX 50 — indeks międzynarodowy;
- 7) Dow Jones Ind. Av. — w Stanach Zjednoczonych Ameryki;
- 8) EOE25 — w Królestwie Niderlandów;
- 9) Euronext 100 — indeks międzynarodowy;
- 10) FTSE100 — w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
- 11) FTSE mid250 — w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
- 12) Hang Seng — w Specjalnym Regionie Autonomicznym Hongkong;
- 13) IBEX35 — w Królestwie Hiszpanii;
- 14) IPC Index — w Meksykańskich Stanach Zjednoczonych;
- 15) MIB 30 — w Republice Włoskiej;
- 16) NASDAQ — w Stanach Zjednoczonych Ameryki;
- 17) Nikkei225 — w Japonii;
- 18) OMX — w Królestwie Szwecji;
- 19) S&P500 — w Stanach Zjednoczonych Ameryki;
- 20) Sao Paulo-Bovespa — w Federacyjnej Republice Brazylii;
- 21) SMI — w Konfederacji Szwajcarskiej;
- 22) TSE35 — w Kanadzie;
- 23) WIG20 — w Rzeczypospolitej Polskiej.